

Nr 144.

Av herr **Gustafson** i Dädesjö m. fl., *angående utredning av lantbrukets lärlingsfråga.*

Den ringa tillgången till arbetskraft inom det svenska lantbruket hör till de svårösta problem som oupphörligt måste angripas från skilda utgångspunkter. Till väsentlig del är detta problem av ekonomisk och social innebörd, men det är också i stor utsträckning en utbildningsfråga. En försvinnande liten del av dem som tänka söka sin arbetsutkomst inom lantbruket erhålla genom de fasta lantbruksundervisningsanstalterna sin utbildning för kommande arbetsuppgifter. Den stora massan av lantarbetare och jordbruksdrängar saknar möjlighet att ernå annan yrkesinsikt än den arbetsrutin de tillägna sig under arbetsförhållanden som i allmänhet inrymma föga av uppfostrande eller yrkeskunskapen berikande moment.

Rationaliseringen av lantbrukets driftsformer och de stegrade kvalitetskraven på produkterna ha starkt aktualiserat behovet av specialisering och kompetens hos den anställda arbetspersonalen. Denna kompetens har i ringa utsträckning stått att finna hos det klientel som erbjudit sig. Uppvisade arbetsbetyg styrka dessutom sällan insikter och färdigheter på ett tillförlitligt sätt.

För de anställningssökande måste denna frånvaro av överkomliga utbildningsmöjligheter framstå som ett allvarligt hinder i deras strävan att komma på rätt plats. Med tillfredsställelse må i detta sammanhang noteras att nionde huvudtiteln i år innefattar förslag till en omläggning och utökning av utbildningen av ladugårdsförmän, svinskötare och ladugårdsskötare. Därigenom öppnas tillfällen till en mera allmän undervisning i hand- och maskinmjölkning samt mjölkbehandling, som i sin mån kan bidra till detta arbetes successiva övertagande av manlig arbetskraft. 1936 års lantbruksundervisningskommitté har utarbetat förslag till praktisk elevutbildning som, om förslaget kommer att realiseras, blir av värde för dem vilka söka fortbildning efter genomgången lantmannaskola. I sagda kommittés uppdrag ingick eljest icke den mera tillfälliga kursverksamhetens ordnande.

Det synes undertecknade, som om lantbruket, i likhet med hantverk, handel och industri, vore i trängande behov av en utbildningsform, som gäve rum för begreppen lärlingstid och lantbrukslärling. Innehållet i därav föranledda lärlingsbestämmelser kan vid detta tillfälle blott antydningssvis anges. Exempelvis kan tänkas en lärlingstid vid ett för ändamålet godkänt lantbruk, på ett par år närmast efter avslutad fortsättningsskola, med bestämmelser om hur denna tid bör användas. Som komplettering härtill bör några månaders teoretisk undervisning ordnas vid kurser, anknutna till lantmannaskolor eller bedrivna genom hushållningssällskapens försorg, då de

möjligen kunde göras ambulerande inom länen. Efter genomgången lärlingsutbildning skulle lärlingsdiplom utfärdas för eleven.

Erfarenheten visar att unga pojkar gärna vilja bli lärlingar inom ett yrke för att vid framtida arbetsökande kunna dokumentera sina insikter. Yrkesvalet, där föräldrarna äga stora möjligheter att inrikta deras uppmärksamhet, är eljest för de unga av sekundärt intresse. Huvudsaken är att det i yrket erbjödes en reglerad lärotid. Genom en sådan reglerad lärlingsutbildning skulle lantbruket för de uppväxande framstå som ett med andra yrken mera likvärdigt och därigenom komma att utöva en helt annan dragningskraft. Tack vare lärlingsutbildningens existens inom hantverk, handel och industri söka landsbygdens unga människor i allt för stor utsträckning över till dessa.

Det problem som härmed föres på tal förefaller oss vara av sådan praktisk och psykologisk betydelse, att en utredning av detsamma icke kan anses opåkallad. Huruvida frågan bör göras till föremål för särskild utredning eller verkställas exempelvis i samband med en eventuell utredning av Jordbrukarnas ungdomsförbunds ställning och villkor, varom framställning i annat sammanhang gjorts, torde få bero av lämplighetsskäl.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om snar utredning av lantbrukets lärlingsfråga, med vidtagande av de åtgärder som därav kunna föranledas.

Stockholm den 19 januari 1938.

Hjalmar Gustafson

i Dädesjö.

Allan Andersson.

Eskil Eriksson.